

Este sfințenia premisă a îngrădirii?

Astăzi se împlinesc chiar doi ani de când sinodul întrunit în Kolymbari - Creta, a legiferat „în mod sinodal” panerezia ecumenismului în Biserică. Tristețea ne cuprinde inimile pentru acest fapt.

În evoluția ulterioară a situației din Biserica Greciei depistăm două momente-cheie. Pe de o parte, textul „către popor”, din februarie 2017, care exprimă în mod clar pozițiile ierarhiei Bisericii Greciei față de sinodul din Creta și pe de altă parte „sibilicul” text - hotărârea mării sinaxe a Sfântului Munte, din data de 17 iunie 2017, care încearcă cu disperare să „acopere” lipsa de legătură a sinodului din Creta cu tradiția Sfinților Părinți ai Bisericii.

Conferința ecumenistă, organizată de Facultatea de Teologie a Universității Aristotel din Tesalonic cu câteva zile înainte de întrunirea sinodului din Creta și prezența în rândul sponsorilor conferinței și a unor mari mănăstiri, lasă să transpară în mod limpede de ce Sfântul Munte nu vorbește...; de ce mănăstirile noastre nu reacționează... Redau aici un fragment dintr-un articol al profesorului Sarantos I. Kargakou, publicat în revista *Estia*: „«Prin tăcere, poporul din Amykles a pierit». Potrivit unei tradiții, atunci când dorienii au ocupat Sparta și Lakonia, locuitorii din Amykles au luat toate măsurile necesare pentru apărarea orașului lor. Zi și noapte erau la arme. Vreme îndelungată însă, dorienii din Sparta i-au lăsat netulburați. Astfel, cei din Amykles și-au slăbit treptat și în final cu totul vigilența defensivă. Și într-o seară dorienii din apropiata Sparta au intrat în orașul lor și fără să li se opună rezistență, i-au omorât. Pățania celor din Amykles a devenit proverbială”.

Aceeași pățanie îi așteaptă astăzi pe toți „amykleenii” din Biserică, din pricina complăcerii lor. Fericitul Părinte Athanasios Mytilineos spunea în anul 1994:

„Trebuie să fim în stare de veghe. Și spunem asta fiindcă nu știm ce vine mâine. Și nu la porți, fiindcă vrăjmașul a intrat deja în cetate. Și nu vorbesc de grija pe care trebuie să o avem în privința ereziilor și a ... foarte multor alte pericole; doar un singur lucru spun: ecumenismul. Ecumenismul care în acest moment are ca exponenți patriarhi, arhiepiscopi, episcopi ș.a.m.d. Ați auzit?”

Ecumenismul are ca exponenți patriarhi, arhiepiscopi, episcopi ș.a.m.d. Ați înțeles? Ce vigilență vom mai putea avea când mâine-poimâine ni se va spune – în mod progresiv, treptat, se înțelege, prin tehnica salamului, puțin câte puțin – când una, când alta. Nu vom reacționa? Vom fi prinși în timpul somnului? Vai de cel care nu va reacționa!”

Situația actuală nu are însă drept cauză doar complăcerea. Părerea noastră personală este că ar fi interesant să organizăm o altă manifestare cu titlul „Supunerea tuturor voinței și forțelor întunericului”.

Am așteptat cu neliniște reacțiile oficiale față de documentele problematice adoptate în Creta. În timpul în care am așteptat am constatat „cu durere” că toate „au fost umbrite de înfricoșare și apăsate de robie”[1] și foarte puțini au fost dispuși să privească adevărul în față. După intensă și chinuitoare reflecție, având ca îndrumător pașii Sfinților Părinți, am ales calea martirică a întreruperii pomenirii. Și bineînțeles, printre altele, a trebuit să dăm răspuns și unei dure observații – întrebări a criticilor noștri, care se prefac că nu văd realitatea; ne-au întrebat și ne întreabă încă:

„Ați ajuns, adică, la o asemenea înălțime a sfințeniei, încât să recurgeți la îngrădire?” O persoană cu funcție înaltă mi-a adresat în timpul unei discuții private „întrebarea menită să ne schimbe hotărârea”: „Mai întâi devino tu însuți Sfântul Teodor Studitul și apoi vino să vorbim”. Sfântul Teodor Studitul spune în mod expres: „Porunca Domnului este să nu tăcem în vremea în care credința noastră se află în pericol. Astfel, atunci când e vorba de credință, nu poți spune, cine sunt eu? Simplu preot, conducător, soldat, țăran, sărac. Nu trebuie să mă preocupe lucrul acesta. Vai, pietrele vor striga și tu vei rămâne tăcut și fără de grijă?” Vedem că sfinții sunt cuprinși de ardoare pentru adevărul de credință, iar noi, „cu inimile de gheață și cu conștiința netăiată împrejur”, îndepărtăm turma de la „a cere să fie grăit cu dreptate cuvântul adevărului”. Din păcate, majoritatea duhovnicilor și a părinților din Sfântul Munte și din afara acestuia sunt adepții acestei atitudini.

Trebuie să spunem în mod răspicat și că această întrebare nu este pusă pentru i se da un răspuns. Cei care o adresează nu doresc un răspuns. Este pusă pentru a crea acel „mediu asociativ” în interiorul lor și în jurul lor, astfel încât ei înșiși să își justifice atitudinea nejustificabilă din punct de vedere patristic, iar clericii,

monahii și laicii care aud această întrebare, să devină ezitanți și nehotărâți în fața unei astfel de decizii și atitudini care, din nefericire, pentru aceștia și pentru mulți, este una „disperată”.

Cei ce pun această întrebare ne spun în fond: „Un episcop sau mitropolit sau preot ortodox poate să aplice în practică canonul 15 al Sinodului I-II Ecumenic doar **dacă** ajunge la înălțimea sfințeniei”.

Bineînțeles, ar fi o dovadă de naivitate să admitem așa ceva și îmi pare rău, dar îi voi numi naivi și pe cei care pun astfel de condiții privitor la atitudinea și calea mucenicească a îngrădirii.

Întrebarea - reflecția pe care ne-o adresează cei care se poziționează la stânga și la dreapta căii îngrădirii, și care stă la baza a ceea ce vă spun astăzi, reprezintă rezultatul înșelării conștiente sau inconștiente a celor care o adresează. Întrebarea ar trebui formulată mai degrabă astfel încât să putem vorbi pe o bază rațională. Am putea să întrebăm, de pildă: „Ce au făcut sfinții în timpul dominării ereziilor în Biserică?”. Și, bineînțeles, cu precizarea esențială că niciun sfânt în viață nu știe că este sfânt și cu atât mult mai mult nu face publicitate propriei sfințenii.

Le întoarcem deci întrebarea celor care cu viclenie sau în mod nevinovat au adresat-o: Ne pot numi, oare, „UN” sfânt, care în vreme de erezie a rămas de partea ereziei și a îndrumat și trupul Bisericii să rămână cu erezia? Pot menționa, oare, „UN” sinod local sau ecumenic, care în vreme de erezie a îndemnat prin documentele sale, la aderarea la erezie și la transformarea învățăturilor eretice în dogme ale Bisericii? Să nu fie!

Sinodul din Kolymbari, care nu urmează Sfinților Părinți, a impus în cadrul Bisericii noastre erezia ecumenismului în chip instituțional și să sperăm și să ne rugăm ca Sfântul Dumnezeu Treimic, prin preaînțeleapta Sa intervenție, să restaureze **rânduiala** în Biserica Lui.

Prin urmare, celor care au formulat întrebarea, care constituie și titlul referatului, le vom răspunde prin cuvintele și viața sfinților. În acest fel îi vom ajuta să depășească ispita plăcerii. Este limpede ca lumina soarelui că întrebarea este pusă pentru ca aceștia și cei din jurul lor să poată dormi ... liniștiți.

Mergem deci la izvorul „apei celei vii” a Sfinților Părinți.

Sfântul Maxim Mărturisitorul ne spune: „Să observăm însă și alt lucru: Dumnezeu a ales și a ridicat apostoli, proroci și învățători spre desăvârșirea sfinților, diavolul însă a ales și a ridicat și el apostoli, proroci și învățători mincinoși împotriva dreptei cinstiri a lui Dumnezeu, ca să lupte și să combată atât Legea Veche, cât și Evanghelia. Iar apostoli, proroci, învățători mincinoși cred că sunt doar ereticii, ale căror cuvinte și gânduri sunt denaturate. Deci, așa cum cel care primește pe adevărații apostoli, proroci și învățători, pe Dumnezeu Îl primește, tot așa și cel care primește apostoli, proroci și învățători mincinoși, îl primește pe diavolul. Așadar, cel ce îi respinge pe sfinți împreună cu ereticii cei spurcați și necurați - primiți pe cel ce grăiește adevărul! - acela Îl condamnă în chip vădit împreună cu diavolul și pe Dumnezeu”[2]. Sfântul Maxim, mărturisitor neclintit, identifică acceptarea ereziei cu acceptarea diavolului. Cuvintele sfântului ar putea fi tăgăduite doar de cei care ar avea naivitatea să creadă că ecumenismul nu este erezie. Sau, pentru că „așa le convine”, se străduiesc cu disperare să construiască argumente despre o presupusă tulburare a rânduielii bisericești prin aplicarea canonului 15 al Sinodului I-II Ecumenic. Le răspundem însă cu claritate: „Nu îngrădirea aduce tulburare, ci sinodul din Creta, care, din nefericire, a legiferat erezia ecumenismului drept stare predominantă în Biserică.”

În timpul Sfântului Maxim, zguduie Biserica erezia monotelitismului. Toți patriarhii de atunci au cedat în fața acestei erezii. Singurul care a rămas neclintit în Ortodoxie a fost monahul Sfânt, Maxim Mărturisitorul, împreună cu cei doi ucenici ai săi, monahi și ei. Acești trei monahi au fost „singurii” care au întrerupt „comuniunea” cu toți patriarhii. Au fost persecutați îngrozitor. Persecutorii i-au tăiat Sfântului Maxim mâna, pentru a nu mai scrie, și limba, pentru a nu mai vorbi. L-au anatematizat și l-au exilat în Caucaz, la vârsta de 80 de ani.

Toate acestea s-au întâmplat cu douăzeci de ani înainte de întrunirea în anul 680 d.Hr., a celui de-al VI-lea Sinod Ecumenic, care a condamnat erezia, i-a anatematizat pe toți patriarhii din Răsărit și din Apus și le-a făcut dreptate Sfântului Maxim și celor doi monahi, discipoli ai săi!

Atitudinea nezdruncinată și strictă a Sfântului Maxim Mărturisitorul și a celor dimpreună cu el, față de erezie, atitudine pe care o observăm în dialogurile cu persecutorii lor, nu este rezultatul conștientizării sfințeniei lor. Dimpotrivă, tocmai contrariul este valabil, sfințenia lor este construită pe această atitudine.

În viața Sfântului Ipatie citim: „Cuviosul Ipatie, a cărui pomenire se săvârșește în

ziua de 17 iunie, și care era egumen al Mănăstirii Rufinienilor din Calcedon, atunci când i s-au descoperit cugetele eretice ale lui Nestorie, a șters îndată numele lui din dipticele bisericii, că să nu mai fie pomenit la Proskomidie. Înștiințându-se despre aceasta, evlaviosul episcop Eulalie i-a zis lui Ipatie: «De ce ai șters numele lui mai înainte de a vedea ce se va petrece?». Cuviosul i-a răspuns: «De când am auzit că vorbește necuviincios despre Domnul meu, am încetat comuniunea cu el și nici numele nu i-l mai pomenesc; fiindcă nu mai este episcop». Atunci Evlavie i-a spus cu mânie: «Mergi și îndreaptă ceea ce ai făcut, căci pot să te și pedepsesc». Și i-a răspuns Ipatie: «Fă tot ce voiești, căci eu m-am hotărât să sufăr toate, și cu un cuget ca acesta am făcut ceea ce am făcut»[3]. Și întrebăm din nou. Erezia introdusă atunci în Biserică de către Nestorie a fost condamnată sinodal? Sfântul Ipatie a procedat greșit? A diagnosticat oare starea Bisericii după ce și-a cercetat propria sfințenie, și apoi a trecut la măsurile pe care le-am citit? Bineînțeles că nu. Să ne rugăm să existe și astăzi astfel de stareți. Dacă am avea în Sfântul Munte zece astfel de stareți, care ar urma exemplul Sfântului Ipatie, ar fi avut deja loc un alt sinod panortodox, care ar fi condamnat și anatematizat sinodul din Kolymbari și ecumenismul, conducând pentru încă o dată corabia Bisericii la limanul liniștit al Dogmelor Ortodoxe.

Din viața Sfântului Chiril. „În anul 428 Patriarh al Constantinopolului era Nestorie, care nu a încetat „comuniunea” cu Eutihie, când a predicat de la amvonul bisericii Sfânta Sofia că Maica Domnului trebuie să fie numită „Născătoare de Hristos” și nu „Născătoare de Dumnezeu”! Credincioșii au considerat această opinie a lui Nestorie drept un acord cu învățăturile greșite ale lui Eutihie, așa cum și era. Credincioșii au plecat imediat din biserică și nu au mai participat la slujbe în nicio altă biserică, deoarece era pomenit Nestorie. Încă nu fusese întrunit niciun Sinod care să îi condamne pe Eutihie și Nestorie, dimpreună cu adepții lor, care aveau comuniune cu ei.

Prin scrisorile sale, Sfântul Chiril, patriarhul Alexandriei, a îndemnat clerul și poporul din Constantinopol să facă acest lucru. După trei ani, în anul 431 d.Hr., s-a întrunit Sinodul al III-lea Ecumenic, care i-a dat dreptate Sfântului Chiril și tuturor celor care încetaseră pomenirea lui Nestorie, condamnându-l pe Nestorie![4].

Ar fi o naivitate să credem că atitudinea poporului credincios față de erezia lui Nestorie și a lui Eutihie, precum și atitudinea Sfântului Chiril, au fost rezultatul cercetării de sine pe care și-au făcut-o, în urma căreia au decis că au ajuns la

înălțimea sfințeniei, fapt pentru care trebuia să recurgă la îngrădire. Pentru a face o comparație între situația de atunci și cea de azi, redau în continuare cuvintele Preasfințitului Makarios, Episcop de Hristoupolis, rostite în cadrul referatului său la a opta conferință de teologie, care a avut loc, așa cum am menționat anterior, cu câteva zile în urmă în Tesalonic. Preasfinția sa afirmă: „... persoane, grupuri, clerici, călugări, laici, organizații și sinaxe nu au niciun drept și nicio autoritate de a judeca ce reprezintă erezie și de a desemna cine este eretic ...”. Ați auzit? Deci, potrivit Preasfințitului, nulă este atitudinea Sfântului Chiril, nulă este și atitudinea acelei sfinte turme, care a păstrat curăția Credinței Ortodoxe. Lăsăm poporul să evalueze poziția Preasfinției sale; aceasta se va întâmpla, desigur, dacă și atunci când acest popor se va trezi din adâncul somn al indiferenței.

Din viața Sfântului Ioan Damaschinul. În perioada iconomahiei (754-842), Sfântul Ioan Damaschin combate această erezie. Nu are nicio „comuniune” cu episcopii iconoclaști. În 754, Sinodul Ecumenic din Hieria l-a anatematizat. După treizeci și trei ani a fost întrunit al VII-lea Sinod Ecumenic Ortodox, care a declarat Sinodul din Hieria ca fiind eretic, i-a condamnat pe iconoclaști și a recunoscut drept ortodoxă învățătura monahului Ioan Damaschinul![5].

Și întrebăm din nou: De unde transpare faptul că Sfântul Ioan Damaschin păstrează atitudinea neînduplecată, dar și singura corectă, a separării totale de erezie, având certitudinea că este sfânt?

Și continuăm, fără să comentăm.

Sfântul Gherman. În perioada dominației francilor în Cipru, episcopii latini i-au alungat pe episcopii ortodocși și au impus prin forță pomenirea lor în bisericile și mănăstirile ortodoxe. Ortodocșii nu intrau în bisericile lor, fiindcă acolo erau pomeniți episcopii latini. Atunci au murit mucenicește, în chinuri înfricoșătoare, cei treisprezece călugări cuvioși mucenici din Kantara. Sfântul Gherman, care atunci era Patriarh al Constantinopolului, într-o scrisoare adresată ortodocșilor din Cipru, spune: „Toți cei care sunteți fii autentici ai Bisericii catolice (= ortodoxe), fugiți cu totul de supunerea latină, și să nu primiți nici binecuvântarea mâinilor acestora. Pentru că mai bine este să vă rugați singuri, în casele voastre, decât să vă adunați în biserici dimpreună cu cei cu cuget latin”[6].

Sfântul Marcu Eugenicul. Hotărârile pseudosinodului din Florența (1439) nu au

fost semnate de Sfântul Marcu al Efesului, care a refuzat să îl pomenească pe noul Patriarh al Constantinopolului, Mitrofan, care avea cuget latin. Nu a acceptat „comuniunea”, nici cu vreun alt episcop care avea „comuniune” cu Mitrofan. Sinodul de la Florența a fost convocat ca Sinod „Ecumenic” și deciziile sale aveau putere de lege a statului. Deciziile sale au fost anulate și condamnate de Sinodul Panortodox întrunit în Constantinopol în anul 1484 d.Hr.

Ultimul său îndemn, înainte de a muri, a fost: „Depărtați-vă în tot chipul de comuniunea cu el (patriarhul) și nici să nu slujiți împreună cu el, și nici să nu îl socotiți pe acesta drept arhieru, ci lup și năimit”[7] Ghenadie Scholarios. Ghenadie Scholarios a fost ucenic al Sfântului Marcu Eugenicul și primul Patriarh după căderea Constantinopolului. Referitor la pomenirea episcopului de către credincioși, scrie: „Comuniunea duhovnicească a celor care au aceeași credință și ascultarea desăvârșită de păstorii autentici este exprimată prin pomenire. Sinoadele și ceilalți Părinți au stabilit că trebuie să evităm comuniunea cu cei al căror cuget ne repugnă[8].

Sfântul Grigorie Palama nu numai că a respins erezia la nivel practic, prin întreruperea pomenirii Patriarhului Kaleka, înainte ca erezia să fie condamnată printr-o hotărâre sinodală, dar a și spus: „Mărturisirea adevăratei credințe nu constituie acoperișul, ci solul, baza pe care fiecare își sprijină lupta personală pentru pocăință și curățire”.

Ar fi o dovadă de naivitate să susținem că Sfinții Părinți menționați mai sus au acționat și s-au pronunțat fiind conștienți de sfințenia lor?

În acest punct, să îmi permită iubitul și respectatul luptător pentru credință, Părintele Gheorghios Metallinos, să folosesc o mică parte dintr-o cuvântare a sa, din cadrul manifestării despre părintele Filotei Zervakos. Spune deci părintele Gheorghios:

„Nu se poate vorbi de sfințenie fără luptă pentru credință, adică pentru Ortodoxie, fără mărturisire ortodoxă și fără condamnarea măsluirii credinței, în primul rând de către păstori, care, prin hirotonie s-au făcut păzitori și apărători ai credinței, ca și episcopii. Este posibil ca omul duhovnicesc ortodox să nu reacționeze în fața denaturării Ortodoxiei și a trădării vădite a credinței noastre, în fața ecumenismului și a elementelor constitutive ale acestuia, teologia baptismală și teologia meta-patristică?”

Asceza singură, oricât de severă și de înaltă ar fi, nu mântuiește, dacă nu este însoțită de dreapta credință - Ortodoxia, ci degenerază cu ușurință în hinduism și guruism. Iar în epoca noastră eshatologică, a amestecării și anulării a toate în creuzetul globalizării masono-sioniste, lupta pentru Ortodoxie are o însemnătate primordială, stând întotdeauna în legătură cu condamnarea publică a înșelării și a exponenților acesteia (Patriarhi, ierarhi, profesori și alții cu cuget eretic), pentru susținerea și întărirea pleromei ortodoxe luptătoare. Aceasta este ceea ce fac adevărații Părinți duhovnicești în orice epocă. În aceste cazuri, asceza în pustie și în găurile pământului este întreruptă de ieșiri martirice și mărturisitoare în mijlocul societății chinuite de înșelare. După Sfântul Ioan Botezătorul, muștrătorul lui Irod, care trăia în fărădelege, cel mai de seamă exemplu în acest sens este începătorul vieții ascetice, Sfântul Antonie cel Mare. De două ori a părăsit pustiul, ducându-l, ca pe o altă formă de luptă împotriva diavolului, în Alexandria: mai întâi, în timpul persecuției lui Maximin (311) și a doua oară, la o vârstă foarte înaintată, în anul 338 (când avea aproape 90 de ani), pentru a fi alături, cu autoritatea sa duhovnicească, de Sfântul Atanasie cel Mare și de ortodocșii care se luptau împotriva arianismului”.

Ei bine, iubit în Domnul auditoriu, după toate câte ați auzit - și vă cer iertare dacă discursul meu a fost obositor, putem afirma, în concluzie, următoarele:

Vrednici de plâns am fi dacă am aștepta să dobândim condiția sfințeniei ca să dăm mărturie despre Adevărul de credință. Dacă s-ar întâmpla așa ceva, nu am avea nici sinoade ecumenice și nici sfinți mărturisitori ai credinței. Să păstrăm, așadar, adânc în inimile noastre aceste cuvinte: „Adevărul Ortodoxiei s-a păstrat pentru că unii dintre noi nu au așteptat să devină sfinți pentru a da mărturie despre credința Ortodoxă, ci și-au urmat glasul inimii”.

Acest glas am urmat și noi. Slavă Domnului! Amin

Pr. Fotios Vezýnias

Note:

[1] Dionysios Solomos, *Odă libertății* (imnul național al Greciei).

[2] Vezi Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Περὶ τῶν πραχθέντων ἐν τῇ πρώτῃ ἐξορίᾳ*,

ἦτοι ἐν Βιζύῃ· τὰ παρὰ τοῦ Θεοδοσίου ἐπισκόπου Καισαρείας Βιθυνίας, καὶ αὐτοῦ διαλεχθέντα. par. X.

[3] http://orthodox-voice.blogspot.com/2013/03/blog-post_373.html.

[4] <http://agiooros.org/viewtopic.php?f=4&t=3133>.

[5] <http://agiooros.org/viewtopic.php?f=4&t=3133>.

[6] <http://agiooros.org/viewtopic.php?f=4&t=3133>.

[7] (sursa: <http://agiooros.org/viewtopic.php; f = 4 & t = 3133>).

[8] A se vedea Ghenadie Scholarios, „Γράμμα προς τους εκκλησιαστικούς” ..., în rev. *Ο όσιος Γρηγόριος Αγίου Όρους*, nr. 21 p. 23:<http://agiooros.org/viewtopic.php?f=4&t=3133>.